

ÚVOD

Kvalita života představuje kategorii, která je v současné době velmi frekventovaná, je často předmětem výzkumu či interpretačním východiskem pro řadu problémů. Kvalita života je pojem, který je používán v řadě disciplín a do medicíny, psychologie a pedagogiky se dostal přes ekonomii a sociologii, kde při zkoumání např. životní úrovně se ukázaly více rozhodující kritéria kvalitativní než kvantitativní.

Kvalita života je pojem interdisciplinární, a proto velmi dobře vyhovuje všude tam, kde se z širšího aspektu věnujeme problémům člověka. Svým způsobem zkoumání kvality života obohacuje a rozšiřuje výzkumy zdraví, kterým byla v současné době věnována pozornost např. v sociálním lékařství a v rychle se rozvíjející psychologii a pedagogice zdraví. Kategorie zdraví se stala jedním z centrálních pojmů materiálů a programů Světové zdravotnické organizace (SZO/WHO), a i když ve výzkumu zdraví byla věnována pozornost také subjektivním proměnným, daleko lépe je bylo možné interpretovat v rámci kvality života. Určitou nevýhodou zkoumání kvality života je široké pojetí tohoto pojmu a často odlišné chápání u různých specialistů, ale na druhé straně jde o termín, který je i veřejností v podstatě adekvátně chápán a dobře s ním lze pracovat v praxi.

Nechceme se zde zabývat teorií, tu čtenář najde dále v této knížce. Chceme jen upozornit na to, že kvalitu života nezkoumáme jen u nemocných, ale kvalita života je velmi výhodným pojmem i při výzkumu „normálních“ jedinců nebo společenských skupin. V zásadě nám jde vždy o udržování nebo růst kvality života, kdy se orientujeme na osobnost člověka a na ty její složky, které lze v dané situaci úspěšně rozvíjet, tak jak tato témata nabízí současná pozitivní psychologie.

Předložená publikace ukazuje relativně pestré množství poznatků, které můžeme rozdělit na příspěvky využitelné v oblasti kliniky (zejména u onkologických pacientů) nebo v oblasti osobnostně a sociálně zátěžových situací (např. nezaměstnanost, stáří) až po výzkum kvality života ve školství. Jsou zde řešeny otázky teoretické i uvedeny výzkumné výsledky z různých šetření v oblasti kvality života. Domníváme se, že v pojetí celé publikace je vidět úsilí autorů ukázat jednotlivé stránky zkoumání kvality života a že v různorodosti přístupů, koncepcí i výsledků se ukazuje mnohoznačnost, interdisciplinárnost a široké možnosti využití studia kvality života.

Podnětem pro vydání této kolektivní monografie byl seminář, který se uskutečnil 25. dubna 2008 v Brně pod stejnojmenným názvem KVALITA ŽIVOTA V SOUVISLOSTECH ZDRAVÍ A NEMOCI, a publikaci nabízíme jako východisko pro další diskusi o této zajímavé a důležité problematice.

V Brně, říjen 2008

Oliva Řehulková, Evžen Řehulka